

OBSAH

I. PŘEDMLUVA K II. ČESKÉMU VYDÁNÍ	15
II. VÝVOJ VĚDECKÉHO ZPRACOVÁNÍ DĚJIN STÁTU A PRÁVA V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU	18
III. ZÁKLADNÍ ETAPY VÝVOJE DĚJIN STÁTU A PRÁVA V ČESKÝCH ZEMÍCH A NA SLOVENSKU DO R. 1918	22
IV. DĚJINY STÁTU A PRÁVA ZA FEUDALISMU	29
A. VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE (OD POČÁTKU 9. STOL. DO POČÁTKU 10. STOLETÍ)	29
1. Diferenciace obyvatelstva	32
2. Ústřední orgány státní moci	34
3. Místní správa a samospráva	35
4. Vojenská organizace	36
5. Církev, její správa a soudnictví	37
6. Zahraniční vztahy	38
7. Právo, právní památky a soudnictví	40
B. ČESKÝ STÁT V OBDOBÍ RANĚ FEUDÁLNÍ ROZDROBENOSTI A JEJÍHO PŘEKONÁVÁNÍ	44
1. Obecná charakteristika ekonomického, společenského, politického vývoje a mezinárodní postavení českého státu	44
2. Raně feudální stát a jeho správa	47
a) Počátky přemyslovskeho státu	47
b) Panovník, státní aparát, organizace ústřední správy	48
c) Správa hradská	49
d) Správa církevní	49
e) Počátky správy patrimoniální	50
3. Stát a jeho správa v období rozvinutého feudalismu	51
a) Stát české koruny	53
b) Panovník, orgány ústřední správy, správa zemí	57
c) Krajská správa v Čechách	60

d) <i>Městská správa</i>	61
e) <i>Lenní zřízení</i>	64
f) <i>Správa vrchnostenská a vesnická</i>	65
g) <i>Soudní organizace</i>	67
C. ZAČLENĚNÍ SLOVENSKA DO RANÉ FEUDÁLNÍHO UHERSKÉHO STÁTU (OD KONCE 10. STOLETÍ DO KONCE 12. STOLETÍ)	68
1. Charakter státní organizace	68
2. Raně feudální stát a jeho správa	71
a) <i>Ústřední orgány</i>	71
b) <i>Místní správa</i>	72
c) <i>Vývoj soudní organizace</i>	73
d) <i>Právo a právní památky</i>	74
D. SLOVENSKO V RÁMCI UHERSKÉHO STÁTU ZA FEUDÁLNÍ ROZDROBENOSTI A JEJÍHO ČÁSTEČNÉHO PŘEKONÁVÁNÍ OD POČÁTKU 13. DO KONCE 14. STOLETÍ	76
1. Všeobecná charakteristika vývoje	76
2. Zlatá bula Ondřeje II. a její význam	80
3. Dočasné upevňování monarchie feudální rozdrobenosti za Anjouovců	82
4. Stát a jeho správa v období feudální rozdrobenosti a jejího překonávání	83
a) <i>Ústřední orgány státu</i>	83
b) <i>Místní správa</i>	85
c) <i>Soudní organizace</i>	89
5. Charakteristika právního systému	92
a) <i>Formy šlechtického a partikulárního práva</i>	92
b) <i>Právní památky</i>	94
E. STÁT A PRÁVO V HUSITSKÉM HNUTÍ	96
F. ČESKÝ STÁT V OBDOBÍ STAVOVSKÉM	104
1. Obecná charakteristika ekonomického, společenského a politického vývoje	104
2. Mírový návrh krále Jiřího z Poděbrad	106
3. Organizace českého feudálního státu	109
4. Ústřední orgány a instituce společné státu České koruny.	110
a) <i>Panovník</i>	110

b) Královská rada	114
c) Královská kancelář	114
d) Hejtmanství německých lén	115
e) Královský mincmistr	115
f) Soudy s celostátní působností	116
g) Česká komora	117
h) Generální sněm	117
i) Inkolát (<i>ius incolatus</i>)	118
5. Organizace zemí	119
a) Sněmy zemské a krajské	120
b) Zemští úředníci	122
c) Správa krajská	125
d) Správa městská	126
e) Správa vrchnostenská	128
6. Organizace soudnictví	129
7. Počátky vytváření habsburského soustátí	132
8. Správa a organizace státu v období stavovského povstání (1618 - 1620)	135
G. SLOVENSKO V OBDOBÍ STAVOVSKÉ MONARCHIE V UHRÁCH (OD POČ. 15. STOL. DO R. 1526)	139
1. Všeobecný přehled vývoje	139
2. Ohlas husitského hnutí a bratřického hnutí na Slovensku	140
3. Centralizovaná feudální monarchie za Matyáše Korvína	142
4. Rolnická a hornická povstání	144
5. Změny ve státním aparátě	147
a) Ústřední orgány státu	147
b) Místní správa	149
6. Soudní organizace	151
a) Ústřední šlechtické soudy	151
b) Venkovské šlechtické soudy	152
c) Městské soudy, mateřská města, tavernikální soud a soud personála	153
d) Vrchnostenské soudy	155
e) Zvláštní soudy- soudy spišské a církevní	155
7. Poměr státu a církve	156

8. Právo a systém práva	158
a) <i>Pokus o recepci římského práva</i>	158
b) <i>Kanonické, slovanské a germánské právo</i>	159
c) <i>Kodifikační pokusy a právní památky</i>	160
d) <i>Kodifikace obyčejového práva</i>	161
H. PRÁVO V ČESKÉM STÁTĚ V OBDOBÍ RANĚ FEUDÁLNÍM, ROZVINUTÉHO FEUDALISMU A STAVOVSKÉ MONARCHIE	164
1. Formy, prameny a systém práva	164
a) <i>Kodifikace práva zemského</i>	173
b) <i>Kodifikace práva městského</i>	176
c) <i>Právo horní</i>	180
d) <i>Církevní právo</i>	182
e) <i>Recepce římského práva</i>	185
2. Proces	186
3. Právní způsobilost	193
4. Právo rodinné a manželské	196
5. Právo majetkové	199
a) <i>Nedíly</i>	199
b) <i>Svobodná a nesvobodná držba nemovitosti</i>	201
c) <i>Majetek ve vlastnictví církve</i>	204
d) <i>Právo závazkové, ručení za vady</i>	205
e) <i>Ručení za závazky</i>	209
f) <i>Právo dědické</i>	212
6. Trestní právo	213
CH. HLAVNÍ RYSY FEUDÁLNÍHO PRÁVA V UHRÁCH (NA SLOVENSKU)	221
Soukromé právo	
1. Subjektivní (osobní) práva	221
2. Manželské a rodinné právo	224
3. Věcná práva	228
a) <i>Základní pojmy</i>	228
b) <i>Aviticita</i>	230
c) <i>Královská donační soustava</i>	231
d) <i>Nabytý a zástavní majetek</i>	231
c) <i>Městský majetek (majetek měšťanů)</i>	231
f) <i>Menší regální práva</i>	231

g) <i>Horní práva</i>	232
h) <i>Zástavní právo</i>	232
ch) <i>Urbariální soustava</i>	232
4. <i>Obligační závazkové právo</i>	233
a) <i>Závazkové právo</i>	233
b) <i>Závazky sloužící k výměně majetkové podstaty</i>	234
c) <i>Závazky sloužící k užívání podstaty</i>	235
d) <i>Závazky sloužící k uplatnění pracovního výkonu</i>	235
e) <i>Závazky sloužící k uplatnění hodnoty</i>	235
f) <i>Závazky z deliktů a z bezdůvodného obohacení</i>	236
5. <i>Dědické právo</i>	236
a) <i>Dědické právo šlechtické</i>	236
b) <i>Městské dědické právo</i>	238
c) <i>Poddanské dědické právo</i>	238

Trestní právo

1. <i>Trestní právo v období raného feudalismu</i>	238
2. <i>Trestní právo v období rozdrobenosti a stavovské monarchie</i>	240
a) <i>Šlechtické trestné činy</i>	241
b) <i>Trestné činy spáchané nemajetnými osobami</i>	242

Procesní právo

1. <i>Přehled vývoje za raného feudalismu</i>	242
2. <i>Civilní soudní řízení za raného feudalismu a rozdrobenosti</i>	243
a) <i>Povaha soudního procesu</i>	243
b) <i>Předvolání pomocí приставů (pomocníků soudce)</i>	243
c) <i>První stání a předběžné dokazování</i>	244
d) <i>Spor - rozhodující důkazy</i>	244
e) <i>Ukončení sporu</i>	245
3. <i>Civilní soudní proces za stavovské monarchie</i>	246
a) <i>Další vývoj procesu</i>	246
b) <i>Předvolání a vedení sporu</i>	246
c) <i>Námítky žalovaného, odročení sporu</i>	246
d) <i>Dokazování</i>	247
e) <i>Opravné prostředky</i>	247
4. <i>Zásady trestního procesu</i>	248

I. ČESKÝ STÁT V OBDOBÍ FEUDÁLNÍHO ABSOLUTISMU (1620 - 1848)	249
1. Obecná charakteristika	249
2. Mezinárodní postavení českého státu, jeho územní ztráty	252
3. Právní zakotvení absolutistického režimu - Obnovené zřízení zemské	255
4. Ústřední orgány habsburského soustátí, proces centralizace	259
5. Správa státu České Koruny	262
6. Správa zemí	263
7. Správa krajská	270
8. Správa městská	274
9. Správa poddaných	276
a) <i>Berní evidence poddanských povinností</i>	276
b) <i>Robotní patenty</i>	277
10. Reformy osvícenského absolutismu (1740-1789)	278
a) <i>Církevní reformy</i>	279
b) <i>Poddanské reformy</i>	281
11. Policejní absolutismus (1789 - 1848)	282
J. SLOVENSKO V OBDOBÍ ABSOLUTNÍ MONARCHIE V UHRÁCH (1526-1848)	284
1. Pokusy o zavedení absolutismu, obecná charakteristika	284
a) <i>Protihabsburská stavovská a rolnická povstání a jejich důsledky</i>	285
2. Pragmatická sankce a její význam pro další státoprávní vývoj	291
3. Reformy za osvícenského absolutismu v Uhrách (1740-1790)	292
a) <i>Urbariální reformy a zrušení nevolnictví</i>	292
b) <i>Ostatní společenské reformy</i>	295
c) <i>Reformy státní správy</i>	297
4. Režim policejního absolutismu (1790 - 1848)	299
a) <i>Uherští jakobíni a jejich republikánské hnutí</i>	301
b) <i>Východoslovenské rolnické povstání r. 1831</i>	304
5. Slovenské národněpolitické hnutí	305

6. Přehled státní organizace za absolutismu	306
a) <i>Uherské státní orgány</i>	306
b) <i>Místní orgány</i>	312
c) <i>Organizace soudů</i>	318
7. Poměr státu a církve	320
K. PRÁVO V ČESKÉM STÁTĚ V OBDOBÍ FEUDÁLNÍHO ABSOLUTISMU	322
1. Obecná charakteristika absolutistického práva.	322
2. Prameny práva, soukromé a úřední sbírky právních předpisů	325
3. Soudní organizace	326
4. Proces civilní a trestní	329
5. Kodifikace testního práva	332
6. Kodifikace občanského práva	337
7. Směnečné předpisy a počátky obchodního práva	340
8. Předpisy manufakturní, cechovní a čelední řády	341
L. PRÁVO V UHERSKÉM STÁTĚ V OBDOBÍ FEUDÁLNÍHO ABSOLUTISMU ...	344
1. Právo a právní památky	344
a) <i>Kodifikační pokusy</i>	344
b) <i>Corpus iuris Hungarici</i>	346
c) <i>Vývoj soudní praxe</i>	348
2. Vývoj práva v letech 1790-1848	349
a) <i>Kodifikační práce</i>	349
b) <i>Soudní praxe</i>	354
c) <i>Narřízení</i>	355
V. DĚJINY STÁTU A PRÁVA ZA KAPITALISMU	356
A. DĚJINY STÁTU A PRÁVA ZA KAPITALISMU V ČESKÝCH ZEMÍCH	356
1. Obecná charakteristika vývoje kapitalismu v českých zemích a na Slovensku	356
2. Revoluce 1848 v českých zemích	359
3. Ústavní vývoj 1848-1867	367
a) <i>Ústava dubnová</i>	367
b) <i>Ústava březnová</i>	368
c) <i>Nástup bachovského absolutismu</i>	370
d) <i>Říjnový diplom</i>	371
e) <i>Únorová ústava</i>	373
f) <i>Prosincová ústava</i>	376

g) Volební právo a jeho vývoj	378
h) Česká měšťanstvo a jeho politický program. <i>Politické strany</i>	383
4. Ústřední státní orgány rakouské monarchie (po r. 1867)	390
a) <i>Panovník</i>	390
b) <i>Vláda</i>	393
c) <i>Parlament</i>	395
5. Správní organizace	397
a) <i>Správa zeměpanská</i>	397
b) <i>Samospráva</i>	405
6. Organizace soudnictví	417
7. Organizace policie, četnictva, armády	421
8. Poměr státu a církví	425
B. DĚJINY STÁTU A PRÁVA ZA KAPITALISMU v UHRÁCH (1848 - 1918)	430
Průběh revoluce 1848 - 1849 na Slovensku	
1. Hlavní revoluční události v Uhrách	430
2. Slovenské rolnické a národněpolitické hnutí v revoluci	432
a) <i>Účast Slováků na Slovanském sjezdu a na pražském červenovém povstání</i>	434
b) <i>Slovenské výpravy a orgány povstání</i>	435
3. Bratislavská březnová ústava z r. 1848	436
4. Odstranění základů feudálního práva	438
5. Hodnocení revoluce 1848 - 1849 v Uhrách	439
Začlenění Uher do jednotné absolutistické monarchie	
1. Bachovský policejní absolutismus a jeho úloha	439
2. Změny ve státní správě	440
a) <i>Prozatímní správní organizace a vojenská diktatura</i>	440
b) <i>Bachova organizace správy a soudnictví</i>	440
c) <i>Poměr státu a církve</i>	442
3. Zavedení rakouského právního řádu	442
4. Likvidace Bachova absolutismu a období provizoria	443
5. Požadavky slovenského národního hnutí	444
6. Obnova uherského právního řádu	445

a) <i>Judexkuriální konference</i>	445
b) <i>Některé zásady o přizpůsobení soukromého práva</i>	446
c) <i>Prozatímní úprava trestního práva</i>	447
Rakousko-Uherské vyrovnání (Konstituční monarchie - 1867 - 1918)	
1. Příčiny vyrovnání	448
2. Obsah vyrovnání	449
3. Slovensko v období dualismu	450
a) <i>Národnostní a školská politika</i>	450
4. Orgány státní moci a správy za dualismu	452
a) <i>Královská moc</i>	452
b) <i>Národní shromáždění</i>	453
c) <i>Vláda</i>	455
d) <i>Nejvyšší účetní a kontrolní dvůr</i>	455
e) <i>Župní (komitátní) a městská samospráva</i>	456
f) <i>Správní soud</i>	458
g) <i>Organizace soudů</i>	459
C. PRÁVO V ČESKÝCH ZEMÍCH (1848 - 1918)	460
1. Obecná charakteristika	460
2. Úřední sbírky zákonů	462
3. Procesní právo	463
a) <i>Trestní řízení</i>	463
b) <i>Civilní řízení</i>	465
c) <i>Správní řízení</i>	466
4. Trestní právo	467
5. Občanské a rodinné právo	469
6. Právní úprava hospodářství	474
a) <i>Živnostenské právo</i>	474
b) <i>Horní právo</i>	479
c) <i>Právo směnečné a obchodní, kapitálové společnosti</i>	480
7. Právo spolčovací a shromažďovací, právo koaliční	486
8. Právo tiskové	489
9. Práva jazyková	491
D. VÝVOJ PRÁVA ZA DUALISMU V UHRÁCH (1867 - 1918)	497
a) <i>Kodifikační práce</i>	497
b) <i>Vládní nařízení a statuty</i>	500

c) <i>Obyčejové právo a soudní praxe</i>	500
d) <i>Charakteristika uherského práva</i>	501
e) <i>Válečné zákonodárství</i>	503
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	507
VI. VÝBĚR Z PRAMENŮ	508
VII. VÝBĚR Z LITERATURY	512
VIII. SEZNAM HISTORICKÝCH MAP	533
CHRONOLOGICKÁ TABULKA	534
REJSTŘÍK	549